

BERGSINGENJÖR
HARRY NATHORST

Konsulterande ingenjör
Jernkontorets gruvingenjör

JERNKONTORET
STOCKHOLM 16

TELEFON: 11 61 99

STOCKHOLM 16 den 3 oktober 1955

Herr Brändisdisponenten m. m.

Dr. Carl Sahlén

Gjensholmen

Med hänvisning om Bolitorus stora
intresse för malmer och mineral av olika
slag för under teknisk forskning utgjorda
sig att vid något tillfälle, då Bolitorus
har sina vägar kärat, övertänna ett
par, tre prover å grafitmalm, antäffad
efter elektrisk malmläkning i västra
delen av Håstens träsk i Lappala
län och skall i detta sammanhang även
gerna förvisa en del av mitt konstmål.

Med största hörsalning

Harry J. H. Nathorst.

Namn (Ns:) Grafitgruvan
alt. Namn Nr: 133
1979-10-01 L. Lu

Blad: 1112a
Hälma 3

Art: Industriämning:
Grafitgruva

Koordinat: x
y

Antal:

Fastighet:

Namn:

Grafitgruvan

Orientering:

Terräng: NÖ-slutande moränmark Skogs-
mark. Främst lövträd.

Beskrivning: Industriämning, grafitgruva
mons ett ca 100x90 m² (V 35° N - Ö 35° S)
område, bestående av ett dagbrott, 30x10 m.
(NV-SÖ) i VNV delen av området.
Flertalet av de tillhörande byggnaderna
är fortfarande intakta.

Provtagnin gjordes första gången 1917,
då gruvan kallades Loggruvan.
Gruvdriften kom igång 1924, då
ändrades namnet till Scallsta-gruvan.
Ett uppehåll i driften gjordes fram
till 1935. Driften fortsatte fram till
1943. Därefter gjordes ytterligare
ett uppehåll fram till 1945. Mellan
åren 1946-49, då verksamheten lades
ner, utnyttjades främst kvarvarande
lager.

Not: Enl. uppgift från orten (B. Sunden, 1875)
är gruvan en av fyra grafitgruvor i Sverige.
och den enda vilken brytning förekommit i
sen tid, 1935-47. 25% av brytningsen har
skett i orten under dagbrottet.

till vänster

Uppgifterna hämtade från:
Bergmästarämbetet i Falun

IS 790821

Harry J. W. Mattson.

SKÄLSTA grafitfyndighet

m. fl. delrika i Hätuna socken i
Uppland.

Ingeniör Nathorst har utfört elektrisk
malmbetning i traktarna af SKÄLSTA
och funnit fjällig, anrikningsbar

grafit, ej med mycket Riser
bemängd. Så meddelade han till
Carl Sahlins

d. 7 Okt. 1935.

I likhet med gnejsen är malmen utpräglad bandad, med omväxlande kvartsitiska och kloritiska lager. I de förra är grafiten fjällig, men i de senare har den vanligen sönderknådats efter slintytor. Malmen håller genomgående en rätt hög halt av kiser, främst svavelkis, men även något magnetkis och spårvis kopparkis.

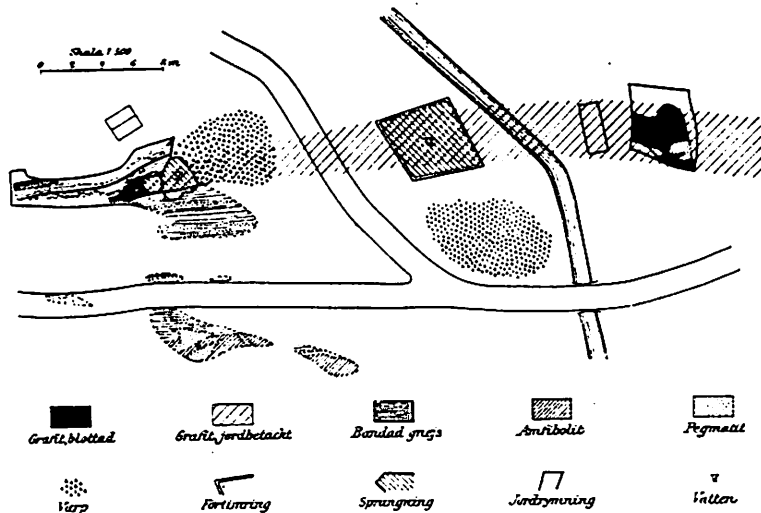

Fig. 69. Planskiss av grafitförekomsten vid Skälsta (FRÖDIN).

Medelhalten av grafit i malmzonen är enligt uppgift 20—26 % och svavelhalten flera procent. Då huvudlagret är flera meter brett och gnejsinlagringarna i malmen äro mycket obetydliga bör malmprocenten bliva hög, 1917 var den i sänkingen ej mindre än 80 %. De enda uppblandningarna av betydelse äro pegmatitgångarna, i jordrymningen exempelvis äro några rätt stora körtlar blottade. närbeten av pegmatiterna blir grafiten grovkristallin och pegmatiten själv håller grafitavlor jämte kiser I delvis kalkspatfyllda druser i pegmatitgångarna är svavelkisen vackert kristalliserad. Pegmatiten tycks dock ej hava något genetiskt samband med malmen utan endast resorberat den redan förut befintliga grafiten och kisen, varefter dessa åter utkristalliserat.

Skälsta grafitgruvar

av Teegenren. Sveriges ädlaste malmen.
Sthlm

1924.